

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl (klik dan op de tekst "Naar het IAK" in de linker kolom).

1. Wat is de aanleiding?

In het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' (2017) is opgenomen dat er een aparte regeling komt voor energiecoöperaties die het mogelijk maakt dat omwonenden makkelijker kunnen participeren in productie-installaties voor hernieuwbare energie in hun directe omgeving. De Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking geeft hieraan invulling. Deze regeling vervangt de fiscale voorziening die in de Wet belastingen op milieugrondslag is opgenomen, die ook wel bekend staat als de postcoderoosregeling.

2. Wie zijn betrokken?

De subsidieregeling is uitgewerkt in overleg met een werkgroep die is samengesteld door EnergieSamen.

De subsidieregeling is bedoeld voor energiecoöperaties en verenigingen voor eigenaars (VvE's) die in hun directe leefomgeving in gezamenlijkheid zelf hernieuwbare energie willen produceren.

3. Wat is het probleem?

Er is de afgelopen jaren een groeiende beweging op gang gekomen van burgers die in hun eigen leefomgeving willen werken aan verduurzaming. Wie geen eigen dak heeft en dus niet kan salderen of die om een andere reden actief is, vormt samen met anderen een energiecoöperatie waarmee in de directe omgeving een hernieuwbare energieproject wordt opgezet waarvan de opbrengsten worden gedeeld. Deze beweging zorgt voor lokaal draagvlak voor hernieuwbare energieprojecten en de energietransitie in het algemeen.

De hernieuwbare energieprojecten die door energiecoöperaties en VvE's worden geïnitieerd zijn over het algemeen niet rendabel en hebben overheidssteun nodig om gerealiseerd te worden.

Sinds 2014 heeft de Regeling verlaagd tarief in de energiebelasting, ook wel bekend als de Postcoderoosregeling, een belangrijke rol gespeeld bij de groei van het aantal energiecoöperaties en het aantal projecten dat zij realiseren. Een aantal ontwikkelingen heeft aanleiding gegeven om de stimulering van energiecoöperaties via de postcoderoosregeling tegen het licht te houden. Dat betreft met name de complexiteit van de fiscale regeling en de afhankelijkheid van projecten van de hoogte van de energiebelasting.

Na overleg met de sector is het kabinet tot de conclusie gekomen dat energiecoöperaties en VvE's in de toekomst beter gestimuleerd kunnen worden met een subsidie dan met een verlaagd energiebelastingtarief. Daardoor kan tevens de complexiteit worden verminderd, is de stimulering van postcoderoosprojecten van energiecoöperaties en VvE's niet meer afhankelijk van veranderingen in de energiebelasting en kan de hoogte van de stimulering toegespitst worden op wat nodig is.

4. Wat is het doel?

Deze nieuwe subsidieregeling is bedoeld om lokale initiatieven voor productie-installaties voor hernieuwbare energie door coöperaties of verenigingen van eigenaren (VvE's) te ondersteunen. Het is voor coöperaties en VvE's belangrijk dat er zekerheid bestaat over de toekomstige inkomsten en of deze voldoende zijn voor een rendabele productie-installatie. Deze nieuwe Subsidieregeling coöperatieve energieopwekking biedt deze zekerheid. Productie-installaties worden via deze regeling ondersteund met een bedrag per kWh dat aansluit bij de kosten van de productie-installatie. Daarmee draagt deze regeling bij aan draagvlak voor hernieuwbare energieprojecten en de energietransitie in het algemeen.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Op dit moment is er sprake van overheidsinterventie via de fiscale postcoderoosregeling die ertoe leidt dat energiecoöperaties en VvE's coöperatieve energieprojecten kunnen ontwikkelen.

Met de nieuwe regeling kiest het kabinet ervoor om de stimulering beter toe te spitsen op de daadwerkelijke behoefte van energiecoöperaties en VvE's. De ontwikkeling van hernieuwbare energieprojecten door energiecoöperaties en VvE's is zonder subsidie niet rendabel en zou zonder stimuleringsregeling dan ook niet van de grond komen.

6. Wat is het beste instrument?

Het huidige instrument voor de stimulering van lokale coöperatieve energieprojecten is de fiscale postcoderoosregeling.

Voortzetting of aanpassing van de fiscale regeling is overwogen, maar na overleg met de sector is het kabinet tot de conclusie gekomen dat energiecoöperaties en VvE's in de toekomst beter gestimuleerd kunnen worden met een subsidie dan met een verlaagd energiebelastingtarief.

Daarbij is naast de voorgestelde systematiek ook een investeringssubsidie overwogen. Daarmee wordt echter geen prikkel gegeven om de productie-installatie gedurende langere tijd in stand te houden en de energieproductie te maximaliseren. Het risico op niet-doelmatig gebruik van overheidsmiddelen is daarbij aanwezig. Om dat te voorkomen is gekozen voor een exploitatiesubsidie, waarbij de subsidie per geproduceerde kWh wordt betaald.

7. Wat zijn de gevolgen?

Het belangrijkste gevolg van de regeling is dat energiecoöperaties en VvE's gestimuleerd worden om in lokaal coöperatief verband hernieuwbare energie te produceren.

Het vervangen van de fiscale postcoderoosregeling door de Subsidieregeling coöperatieve opwekking heeft tot gevolg dat energiecoöperaties voortaan subsidie kunnen aanvragen in plaats van belastingvoordeel. Zij moeten dus kennis nemen van een andere regeling dan waar ze, in veel gevallen, aan gewend waren. Daar staat tegenover dat de regeling minder complex is en de mate van stimulering beter aansluit bij de daadwerkelijke behoefte en niet meer afhankelijk is van de hoogte van de energiebelasting. Daardoor geeft de nieuwe regeling meer zekerheid. Ten slotte krijgen energiecoöperaties en VvE's te maken met de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, als uitvoerder van de regeling. De fiscale regeling werd uitgevoerd door de Belastingdienst samen met de energieleveranciers.